

„A szenzációhajhász ó amerikai újságírás egyik megteremtője” –

írja az 1962-ben kiadott Új Magyar Lexikon Joseph Pulitzeréről. A szocializmusban szerkesztett ismeretár más nem is említi a magyar származású lapkiadóról, legfeljebb csak annyit, hogy róla neveztek el a Pulitzer-díjat. Azóta sokat változott a világ – a makói kereskedőlelőltől lett sajtócézar megítélésében is. Ezt bizonyítja egy Szegeden nemrég megjelent monográfia.

Joseph Pulitzer életútja, munkássága legalább annyira ellentmondásos, mint amennyire meghatározó a sajtó fejlődésére nézve. Azzal a céllal hagyta el az országot, hogy egy Habsburg uralkodó oldalán harcoljon, az Egyesült Államokban mégis a republikanizmus híve, később az esélyegyenlőséget hirdető liberális demokrácia szószólója lett. Lapjának, a *The World*nek sikere a figyelemfelkeltő szenzációk és a fajsúlyos szerkesztői oldal paradox kétércűségére épült. A szegények, a kizsákmányoltak iránti szimpátiával viseltetett, maga azonban a milliomosok

„A nyilvánosság morális hajtóerő”

Pulitzererről, megérett módban

fényűző életét élte. A progresszív „új hírlapírás” megteremtője volt, később viszont a szenzációhajhász és manipulatív „sárga sajtó” vezéralakja lett. Ezeket az ellentmondásokat járja körül „megérett módban” Csillag Andrásnak, az SZTE főiskolai tanárának nemrég megjelent könyve, amely az első olyan magyar nyelvű, tudományos igényű monográfia, mely Pulitzer teljes pályafutását, így a kivándorlása előtti életszakaszát is átfogja. Cikkünk a *Joseph Pulitzer és az amerikai sajtó* című kötet alapján készült.

Pulitzer József származása az 1890-as évek közepéig tisztázatlan volt, de a levéltári kutatások azóta igazolták: generációk óta Makón élő terménykereskedő családban született. Az ifjú Pulitzer is kereskedelmi szakiskolába íratott, ő sokkal kalandvágyóbb természetű volt. Amikor Habsburg Miksa Mexikóba készült, hogy elfoglalja a császári trónt, önként jelentkezett az expedíciós seregbe, de csak az Egyesült Államokig jutott el. Saint Louisban telepedett le – itt lett a nincstelen bevándorlókból újságíró, majd önéből felemelkedő sajtóvállalkozó, itt alapította meg első lapját, a *St. Louis*

Pulitzer szobra szülővárosában, Makón. (Fotó: Karnok Csaba)

Post-Dispatch-et. E lapban próbálta ki azokat a zurnalisztikai módszereket, amelyek később „új hírlapírás” néven vonultak be a sajtótörténetbe, bár igazán a New York-i *The World* megvásárlásával tört be az országos sajtópiacra. Lapja néhány év alatt az ország leg-

nagyobb példányszámú, liberális demokrata sajtóorgánuma lett. Sikerének titka független szerkesztői és üzleti politikája, a népszerű tömeglap és a minőségi, elit újságírás egyestése volt. A függetlenség azonban nem jelentette a közügyek iránti közömbösséget:

lapja pártsemlegesen, de kitaróan követelte a politikai, társadalmi és gazdasági reformokat.

Erről az útról tértette le átméletileg Pulitzer valaha létezett legnagyobb versenytársa, *Hearst* megjelenése a piacon. A kizsároló hatásra

mindkét sajtóvállalkozásnál a tömegigények, a szenzációéhség maradéktalan és gátlástalan kielégítése került a középpontba. Ez a jelenség a „sárga sajtó” néven vonult be a médiatörténelembe. Korábban mértékadó lapja az olcsó hatásvadászat, a manipuláció

sztinjére süllyedt vissza. Ennek csúcspontja a lap kubai válság idején tanúsított ultranacionálista, uszító magatartása volt, mely nagymértékben hozzájárult a háború kitöréséhez. Morális aggályai, valamint az óriási anyagi áldozattal járó, kilátástalan konkurenciaharc meghatárolásra kényszerítette Pulitzer, és visszatért eredeti, progresszív céljaihoz.

Ennek keretében került sor a *The World* számos leleplező kampánya közül az egyik legnevezetesebbre, a Panama-ügyre. A csatorna építése körüli pénzügyi visszaéléseket feltáró cikkei miatt *Roosevelt* elnök szinte árulóknak kijáró büntetőeljárás kezdeményezett ellene, de a koncepció perben Pulitzer győzelemre vitte a sajtószabadság alkotmányos védelmének sérthetlenségét. „A nyilvánosság a legnagyobb morális hajtóerő” – állította. A nyilvánosság megfelelő működésére a garanciát a sajtószabadság mellett az újságírók profizmusában látta, ezért kezdeményezte a felsőfokú újságíróképzés intézményessé tételét. Kétmillió dollár adományozásáról kötött megállapodást a Columbia Egyetemmel egy önálló fakultás létrehozása, az újságíró szak beindítása érdekében. A szakmai teljesítmény ösztönzésére alapította a róla elnevezett díjat is, mely ma az újságírói szakma legrangosabb nemzetközi elismerése.

Keczer Gabriella

Városnapokra készül Mórahalom

Mórahalmon hétfő óta zajlanak a szeptember 18–24-ig tartó millenniumi programsorozat eseményei. Az ünnepi hét zárásaként, szeptember 23-án (szombaton) borkóstolóval, lovas, zenés fölvonulással színesített szüreti

mulatságot rendeznek. Szeptember 24-én (vasárnap) tartják a városnapot, amelyen többek között átadják az iskola új auláját, s díszkutat avatnak a városi parkban. Ekkor adják át a homokháti város jeles személyiségeinek odaítélt kitüntetéseit is.

A mórahalmi képviselő-testület augusztus 20-án hozott, ún. „millenniumi

határozatába” foglaltak szerint, a kiemelkedő közéleti munkát végző Pintér Lajosné önkormányzati képviselőt millenniumi arany kitűzővel tüntették ki. A „millenniumi határozat ifjúsági kategóriájában” Koisné Körösi Rozália festőnő millenniumi ezüst kitűzőt kapott. A kitüntetettek a hétvégi városnapon vehetik át az elismerést dokumentáló oklevelet, s a kitűzőket.

„Magamban rakosgatom el a képeket...”

Apró szépségek megfestője

Hársfa, délután, őszi napsütésben. Koisné Körösi Rozália készülő képe előtt. (Fotó: Gyenes Kálmán)

A mórahalmi városnapok alkalmából meg-hozott „millenniumi rendelet” alkotói kitüntetések adományozásáról is határoztak. Az „ifjúsági kategória” egyik kitüntetettje Koisné Körösi Rozália. A rajztanár-festő szelid örömet sugárzó képein virágok, pillangók, madarak színes forgataga tárul a szemlélő elé.

„Nagy meglepetésként ért az elismerés, mert én csak úgy, a magam módján festem a képeimet, a saját kedvemre. Így teszem teljessé az életemet” – mondta Koisné Körösi Rozália, akit a mórahalmi városnapok alkalmából, a helyi képviselő-testület által adományozott, millenniumi ezüst emlékitűzővel tüntettek ki.

A szelid mosolyú fiatalasszony Ady téri családi házuk „műteremé” alakított nappali szobáskájában fogadott bennünket. A lakásbelsőbe vezető ajtó küszöbén gyermekei, a nyolcéves Nóri és a három esztendő

Janika játszóttak. Férje, Kois János karjára vette a kisfiút, aki meglehetősen „hangos érdeklődést” tanúsított a látogatók iránt...

Az aprócska műterem falán a festőnő képei: napraforgók, hajladozó füvek közt gyermekét ölelő tartó asszonyalak (mint utóbb megtudtuk, a kép ihletője Janika). És mindenütt: virágok. Az egyik festmény, még keret nélkül, a falhoz támasztva, rajta magasra nyúló mályvák erdejé.

„Úgy kezdődött, hogy a főiskola után megszületett Nóri, s persze itthon maradtam a kisbabával. Amikor éppen ráértem, nekiálltam festgetni. Nem akartam én „művészi alkotásokat” létrehozni, csak azt festettem, ami kikapkodott belőlem. Persze nagyon örülök, ha másoknak is tetszenek a munkáim. A nézők azt szokták mondani, hogy képeimben az egyszerűséget és vidámságot szeretik, mert ezek mindenki szívéhez közel állnak” – mesélt önmagáról a kitüntetett.

Koisné Körösi Rozália a

szegedi Tömörkény István gimnáziumban Zoltánffy Istvántól tanult, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajzszakán pedig Dér István a festészet, Szathmáry Gyöngyi a grafika titkaiba avatta be. Termékeny alkotónak mondják: bár csak öt éve fest rendszeresen, munkáit mind többen ismerik.

„Nagyon hálás vagyok Magyar Istvánné Rozának, aki a mórahalmi városnapokon évek óta, rendszeresen kiállítási lehetőséget biztosított nekem. Neki köszönhetem, hogy megismertek” – mondta szerényen az alkotó.

Majd így folytatta: „Olyan sok kép vár még bennem a megfestésre, de kevés az időm, így magamban, befelé rakosgatom el a képeimet. Örömmel ábrázolom a virágokat: szeretném, ha az emberek rácsodálkoznának a természet, az élet apró szépségeire, mert csak a valódi értékek tehetnek boldoggá bennünket. Erre tanítom rajzóráimon a zánkányzéki gyerekeket is...”

Nyilas Péter

„Boldogsággal tölt el, ha segíthetek!”

A tanyaiak képviselője

Pintér Lajosné mórahalmi képviselőt a városnapok alkalmából millenniumi arany emlékitűzővel tüntették ki. A nyugdíjas asszony a tanyákon élőkét képviseli a város önkormányzatában, ügyes-bajos dolgaik elintézésében segítve a zömmel idős embereket.

Pintér Lajosné, vagy ahogyan mindenki szólítja: Piroška, maga is tanyán nőtt föl. „A határhoz közel, egy szőlőhegyi iskola mellett születtem, s amennyire tudom, soha senki nem kérdezte tőlünk, hogyan élünk a tanyán, ahol pedig sok nehézséggel kellett megbirkózunk” – emlékezik gyermekkorára Pintér Lajosné, aki sokéves tapasztalatainak birtokában külön hálás Mórahalom vezetőinek, amiért az utóbbi években törődnek a tanyán élőkkel. Földutakat javítottak, iskolabuszt indítottak, a gondozási központ ellátja a rászorulókat, s javult a menetrendszerűn buszközlekedés is.

Piroška – talán nem haragszik meg, ha mi is így nevezük – a Mórahalom és Vidéke ÁFÉSZ társadalombiztosítási és munkai ügyes ügyintézőjeként vonult kerkedvezményes nyugdíjba. Akkoriban választották az idősek Naplemente Klubjának tiszteletbeli tagjává. A klubba ma is bejár: süteményt süt,

bájt szervez. „Mindig közösségi embernek éreztem magam, s kerestem a másokért végzett munka lehetőségeit” – mondta Pintér Lajosné.

Amikor fölkerítették az 1998-as választások idején kijelölt „hetedik körzet” képviselőjelöltjének, készséggel vállalta a feladatot. Területén 249 tanya húzódik meg szét-szórta a városka körül. Közülük sok lakatlan: alig háromszázan élnek már csupán a tanyákon. A hetedik körzetben adódó tennivalókat Németh Szilveszterrel közösen látja el.

A tanyaiakkal a postaládás keresztutakon, boltban találkozik, de olyan is akad, aki a buszon meséli el, mi bántja,

milyen ügyes-bajos dologban szorulna segítségre. Persze Piroskának az is elég, ha utcai beszélgetésből értesül valaki bajáról: már föl is pattan biciklijére vagy motorkerékpárjára, s fölkeresi az illetőt.

Piroška aki az ideai tavaszon tartott mezőgazdasági összejárat is elvállalta, mert közben végigjárhatta az összes tanyát, s elbeszélgethetett az ott élő, javarészt idős emberekkel. „Igaz, így kétszer annyi ideig tartott az összejárat mint másnak, de nem bántam, mert alaposan megismerhettem a tanyaiakat” – mondta a képviselő asszony.

„Az idősebb emberek között sokaknak még egy pénz-

foladási csekkszelvény megírása is nehézséget jelent. Nem tudják, kéréseikkel, igényeikkel hová forduljanak, mi az elintézés útja-módja. Ezért mindig tartok is táskámban néhány üres nyomtatványt, amit ott helyben ki is töltünk. Így nem szükséges egyenként bejárogatniuk a polgármesteri hivatalba sem, mert a dokumentumok megírásával, közvetítésével szívesen közben járok az ügyekben” – mondja.

„Tanyán élni szép, de nehéz is, s engem boldogsággal tölt el, ha segíthetek, lehet, hogy ez éltet” – így összegezte munkájának lényegét és értelmét Pintér Lajosné, Piroška.

„Tanyán élni egyszerre szép és nehéz” – mondja tanyai portája előtt Pintér Lajosné. (Fotó: Gyenes Kálmán)